

УТВЪРДИЛ :

ТАТЯНА ТЕРЗИЕВА - ДИРЕКТОР:

**ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА
ПРИБОЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ**

за периода 2017 – 2020 година

Разработил екип в състав :

**Николинка Никифорова Николова
Надежда Папазова
Антоанета Великова Стайкова**

Екипът координира дейността за срок от четири години

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет

I. Въведение

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи на ДГ „ Калина “ - Сливен е разработена в съответствие с рамкови европейски и национални документи и определените приоритети за развитие в сферата на предучилищното образование.

При разработване на Програмата педагогическият екип на ДГ „ Калина “ - Сливен се ръководи от :

- Закона за предучилищно и училищно образование ;
- Наредба за приобщаващото образование, приета с постановление № 232 от 20.10.2017 г. на Министерския съвет (обн. ДВ. Бр.86 от 27.10.2017 г.). Наредбата определя държавният образователен стандарт за приобщаващо образование ;
- Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015 - 2020 г.) ;
- Конвенцията на ООН за правата на детето, която е ратифицирана и е станала част от вътрешното ни законодателство ;
- Световната програма на ЮНЕСКО и ООН „ Образование за всички ”;
- Закона за закрила на детето ;
- Плана за развитие на община Сливен за 2017 година.

С дейностите си програмата е ориентирана към реализиране на политики и мерки за постигане на стратегическата цел и оперативните цели на стратегията за развитие на детската градина, както и с целите на програмата, разработена от РУО Сливен и определените приоритети на областно ниво.

II. Предоставяне на равни възможности

Образованието е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете и на разнообразието от потребностите му, чрез активиране и включване на ресурси насочени към премахване на пречките пред ученето и научаването и към създаване на възможности за развитие и участие на децата във всички аспекти на живота на общността.

След семейството детската градина е значим фактор във формирането на личността и в изграждането на нови ролеви отношения. Тя поставя пред децата реални изисквания да взаимодействат, да се трудят, да се съобразяват, да намерят и заемат своето място в колектива и в социалната среда. Детската градина има своите значими функции да подпомогне порастващото дете да открие и развие своята индивидуалност; да осигури среда, в която то да може да се сравнява, да се конкурира и сътрудничи, за да възпита у себе си онези умения, които ще го направят социално адаптивен и способен да се впише в общността.

III. Деца от уязвими групи

Уязвими групи в детската градина са деца, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца в риск, деца - жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца - сираци и полусираци, деца - бежанци, деца от различни етнически групи, деца, които се отглеждат в приемни семейства и др.

IV.Цели

1. Да се осигурят условия, даващи възможност на всички деца да се обучават заедно независимо от техните способности, увреждания, заболявания, убеждения, етническа принадлежност, майчин език и т.н.

2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование и приобщаване на всяко дете

V. Принципи :

1. Гарантиране на правото на всяко дете на достъп до детска градина и на правото му на качествено образование ;

2. Гарантиране на достъпа на всяко дете до подкрепа за личностно развитие в зависимост от неговите индивидуални потребности с оглед възможността за възникване на затруднения в процеса на обучението и приобщаването и на необходимостта от подходяща подкрепа ;

3. Прилагане на диференцирани педагогически подходи в съответствие с интересите и стимулиращи мотивацията на детето , съобразени с възрастовите и социалните промени в живота му и адаптирани към способността му да прилага усвоените компетентности на практика ;

4. Приемане и зачитане на уникалността на всяко дете – индивидуалните потребности и възможности, личностните качества, знанията, уменията и интересите, на които образователната институция трябва да отговори по подходящ начин, така че детето да развие максимално своя потенциал ;

5. Равнопоставеност и недопускане на дискриминация при провеждане на предучилищното образование, гаранции за които са създадените условия за обучение на всички деца заедно, независимо от трудностите и различията, които може да възникнат при ученето и научаването и при участието им в дейността на детската градина ;

6. Системен и холистичен подход на организация и сътрудничество на образователните институции в областта на образованието на всички равнища - управление и екипност, използване на приобщаващи педагогически практики, създаване на сигурна и подкрепяща среда, участие на родителите, мониторинг на процеса и на качеството на подкрепата за личностно развитие, както и на влиянието им върху обучението и постиженията на децата ;

7. Намаляване на влиянието на социалните неравенства върху ученето и върху участието на децата в дейността на детската градина ;

8. Нетърпимост към дискриминиращите нагласи и поведение и подготовка на децата за живот в приобщаващо общество ;

9. Гъвкавост и динамичност на процеса на образование съобразно потребностите на децата и в зависимост от спецификата на обществения живот.

VI. Задачи

1. Изграждане на позитивен организационен климат, който да създава условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование.

2. Педагогическите специалисти и служителите в детската градина, чрез комплексни и координирани грижи да оказват адекватна подкрепа за развитие на децата.

3. Превръщане на детската градина в желана територия - подобряване на материално - техническата база.

4. Включване на децата в различни допълнителни форми и дейности.

5. Сътрудничество със семейството и общността.

VII. Подкрепа на личностното развитие

Общата подкрепа за личностно развитие в детската градина е насочена към всички деца и гарантира участието и изявата им в образователния процес и в дейността на детската градина. Тя включва:

1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;

2. Занимания по интереси;

3. Грижа за здравето въз основа на информация от родителя, представителя на детето или лицето, което полага грижи за детето, за здравословното състояние на

детето и за проведени медицински изследвания и консултации и при взаимодействие с медицинския специалист в здравния кабинет в детската градина;

4. Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения.
5. Логопедична работа

Допълнителна подкрепа за личностно развитие се предоставя въз основа на извършена оценка на индивидуалните потребности на децата и включва:

1. Работа с дете по конкретен случай;
2. Психо - социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
3. Осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
4. Предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
5. Ресурсно подпомагане.

Изграждането на позитивен организационен климат и на подходяща психологическа среда включва :

1. Разглеждане на теми от гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование ;
2. Включване на родителите като партньори в процеса на обучение - провеждане на тематични родителски срещи и съвместни мероприятия ;
3. Развитие на компетентностите на всички членове на институционалната общност за изграждане на позитивен организационен климат в детската градина ;
4. Разработване на Етичен кодекс на общността
5. Изготвяне на правилата за приемливо поведение на служителите в детската градина при работа с деца и правилата за приемливо поведение на децата в групата ;
6. Спазване на етичните норми в общуването между участниците в образователния процес

Позитивната дисциплина включва :

1. Мотивиране на децата за спазване на позитивната дисциплина, като гаранция за добър психологичен климат, осигуряващ благополучие и здраве.
2. Осигуряване ефективна система за превенция и контрол по защита правата на детето.
3. Разработване и прилагане на превантивни дейности за предотвратяване на проблемното поведение в детската градина.
4. Разработване на защитна мрежа за интервенция при случаи на тормоз в детската градина.
5. Оказване съдействие на органите по закрила на детето, когато в детската градина има жертви на насилие или в риск от насилие и в случаи на кризисна ситуация.

Грижата за здравето на децата включва :

1. Осигуряване на медицинско лице в детската градина ;
2. Осигуряване на сигурна и безопасна материална база.
3. Провеждане на беседи по здравни теми, свързани с превенция и здравословен начин на живот.
4. Включване на децата в спортни дейности и мероприятия, туризъм

ПЛАН ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА			
<i>Мерки за реализиране на политиките</i>	<i>Отговорник</i>	<i>Срок за изпълнение</i>	<i>Индикатори</i>
1.МЕРКИ ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ В ДЕТСКАТА ГРАДИНА			
1.1.Осигуряване на позитивна образователна среда – добър микроклимат и атмосфера на взаимоотношения и управление детската градина			
<i>1.1.1.Разработване и изпълнение на политики в детската градина</i>			
1.1.1.1 .Разработване и реализиране на мерки за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи в детската градина	Комисия за превенция на насилието и тормоза	м.10. 2018 г.	Участие в живота на детската градина - реализиране на дейности, чрез допълнителните форми – напр.игри на етносите, религиозни празници на етносите
1.1.1.2.Инициране на информационна кампания за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи в детската градина	За ОС-	м.01. 2019 г.	Брой табла, Брой брошури
1.1.1.3. Повишаване интереса на децата, чрез участие в мероприятия на детската градина : - Първи учебен ден – 15.IX. - Отбелязване на: Деня на Сливен – 26 октомври ; - Коледа ; - Баба Марта ; - Национален празник на България – 3 март; - Ден на славянската писменост и буквите; - Международния ден на жената, на детската книга, деня на детето; - национална седмица по БДП; - здравни беседи по групи и др.	Учители по групи, Медицински сестри	2018 – 2019 г.	Брой проведени мероприятия, Брой участвали деца
1.1.1.4.Планиране и осъществяване на контрол, върху спазването	Директор	2018 - 2019 г.	Брой извършени проверки Брой проверени
1.2 Повишаване на качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете			

1.2.1 .Квалификация на педагогическите специалисти, насочена към гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование на децата в детската градина	Директор, Творческа комисия, гр.кв.д-ст. директор, главен учител, председатели на МО	2018 – 2019 г.	Брой обучени учители
1.2.2.Обучение на педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда			
1.2.2.По-голяма атрактивност на преподавания материал, чрез интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост	Учителите	2018 – 2019 г.	Брой извършени проверки, Брой проведени открити ситуации
1.2.3.Планиране и реализиране на обучение, ориентирано към потребностите на всеки дете - лично ориентиран подход	Учителите	2018 - 2019 г.	Брой проверки
1.2.4.Анализиране на резултатите от обучението по отделните образователни направления, спрямо очакваните резултати	Учителите	2018 – 2019 г.	Резултати от обучението
1.3.Достъп до качествено образование за деца от различните етноси			
1.3.1. Включване и равнопоставеност на всички деца в детската градина до всички форми на образование	Учителите	2018 – 2019 г.	Брой включени
2.ПОЛИТИКИ ЗА ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ, МЕЖДУ УЧАСТНИЦИТЕ В ПРОЦЕСА НА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ			
2.1.Повишаване участието и ангажираността на родителите и обществеността			
2.1.1.Включване на родителската общност за повишаване на активността ѝ и сътрудничество с ръководство на детската градина	Директорът, Комисия за работа с родители	2018 – 2019 г.	Брой инициативи
2.1.2.Разчупване стереотипа на провеждане на родителски срещи	Директорът, Учителите	2018 – 2019 г.	Брой родителски срещи
2.1.3.Сътрудничество с различни организации – ОП ”Младежки център”, Дирекция „Социално подпомагане”, отдел „Закрила на детето”и др.	Комисия за превенция на насилието и тормоза, Комисия за работа с родители	2018 – 2019 г.	Брой срещи
2.2.Утвърждаване на индивидуално и групово наставничество			

2.2.1. Планиране на дейности в групите, насочени към идентифициране на деца в риск и индивидуалното им консултиране и работа с родителите	Учители по групи	2018 – 2019 г.	Брой консултации
3. ПОЛИТИКИ ЗА ОТЧИТАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ			
3.1. Отчет на дейностите и мерките по програма „Предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи“ на ДГ "Калина" гр. Сливен		м.01. 2019 г.	Брой отчети

Приложение 1

Обща подкрепа на личностно развитие:

	1 група	2 група	3 група	4 група
Социално развитие	Осигуряване на педагогически условия за : Адаптация на детето към нови дейности, новата среда и връстници – ориентиране към социални ценности:	Овладяване на социални ситуации и еталони предоставящи възможност за индивидуални прояви: Самостоятелно включване във форми на социално поведение	Взаимодействие и взаимоотношения с връстници и разширяване на разновъзрастовите контакти Творчество в съвместната дейност и съпреживяване на очакванията и постиженията на другите	Обединяване на педагогически и жизнени ситуации (семейство, детска градина, общност)
Познавателно развитие	Систематизиране на обектите по техните външни свойства;	Точно възприятие на самите обекти и откриване в тях на прилики и разлики;	Решаване на мисловни задачи за установяване на количествени, пространствени и времеви връзки;	Откриване на причинни зависимости, описване на свойствата и отношенията.
Физическо развитие	добро здравословно състояние, физическо развитие и дееспособност; потребност, познавателна активност и емоционална удовлетвореност от двигателната дейност; игрови и комуникативни умения в игровата двигателна	Формиране на двигателни умения и повишаване на физическата дееспособност. Включване на елементи от различни видове спорт	Развитие на двигателните качества и повишаване на равнището на физическата дееспособност .Усъвършенстване на моториката и усвояване на знания за спортове, спортни пособия, спортна и туристическа екипировка; Овладяване на	Усъвършенстване на естествено-приложните движения, развитие на двигателните качества, на уменията за изпълнение на елементи от спортните игри, усвояване на социално-комуникативни умения за коопериране,

	дейност		елементи от два или три спорта	взаимодействие и работа в екип в различни подвижни игри, развитие на игровата култура.
Изобразително творчество	Усъвършенстване уменията да пресъздават обекти и явления от действителността чрез рисуване и оцветяване. По-активно включване в дейности по художествено конструиране и моделиране.	Включване в дейности, при които усвояват умения и техники за изграждане на образи по представа, памет, впечатление и наблюдение.	Изразяване емоционално и оценъчно отношение към резултатите от собствената си изобразителна дейност и тази на другите.	Ориентиране в изобразена действителност и диференциране на отделни образи и елементи.
Речево развитие	Водене на диалог и участие в него. Задоволяване на потребността на детето от речева активност. Предизвикване на положителни емоции при срещата с художествената литература.	Превръщане на езика в стимул за изграждане на умения за комуникиране и общуване.	Готовност за директно и адекватно на речевата ситуация изразяване.	Стимулиране на детето да отделя елементите на формалната и съдържателната страна в процесите на говорене и слушане.
Изяви пред публика	Приобщаване към общите изяви Изява в група	Изява заедно с децата от групата пред останалите	Стремеж към точно изпълнение на поставената от възрастните задача	Осъзнаване на собствените възможности за представяне на детската градина пред обществеността

КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ОБЩА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ:

1. Степен на индивидуално развитие:

период	допълнителна подкрепа	Покриващо ДОС	изпреварващо
1 възрастова група	индивидуална програма изработена от специалисти и съгласувана с родители	дейности в групата, в малка група и разновъзрастова група	занимания и изяви извън територията на детската градина

2 възрастова група	индивидуална програма изработена от специалисти и съгласувана с родители	дейности в групата, в малка група и разновъзрастова група	занимания и изяви извън територията на детската градина
3 възрастова група	индивидуална програма изработена от специалисти и съгласувана с родители	дейности в групата, в малка група и разновъзрастова група	занимания и изяви извън територията на детската градина
4 възрастова група	индивидуална програма изработена от специалисти и съгласувана с родители	дейности в групата, в малка група и разновъзрастова група	занимания и изяви извън територията на детската градина

2. Желания на семейството за развитие на детето в определена насока:

период	Налагане волята на родителя	Търсене на подходящи занимания за детето от родителя	Подкрепа за лично развитие
1 възрастова група	детето не желае да участва в определената форма от родителите	детето посещава определената форма по задължение, без да проявява особен интерес	детето е лично мотивирано за занимания
2 възрастова група	детето не желае да участва в определената форма от родителите	детето посещава определената форма по задължение, без да проявява особен интерес	детето е лично мотивирано за занимания
3 възрастова група	детето не желае да участва в определената форма от родителите	детето посещава определената форма по задължение, без да проявява особен интерес	детето е лично мотивирано за занимания
4 възрастова група	детето не желае да участва в определената форма от родителите	детето посещава определената форма по задължение, без да проявява особен интерес	детето е лично мотивирано за занимания

3. Мотиви за дейност:

период	Външни - атрактивност, подражание, самоутвърждаване и др.	Процесуални - интерес към процеса на дейността	Резултативни - източник на дейност
1 възрастова група	детето се отказва от дейност, ако е нарушен един от външните мотиви	детето не е постоянно в мотивите си за занимания	дейността преминава в личностен интерес и активно занимание с нея
2 възрастова група	детето се отказва от дейност, ако е нарушен един от външните мотиви	детето не е постоянно в мотивите си за занимания	дейността преминава в личностен интерес и активно занимание с нея
3 възрастова група	детето се отказва от дейност, ако е нарушен един от външните мотиви	детето не е постоянно в мотивите си за занимания	дейността преминава в личностен интерес и активно занимание с нея

4 възрастова група	детето се отказва от дейност, ако е нарушен един от външните мотиви	детето не е постоянно в мотивите си за занимания	дейността преминава в личностен интерес и активно занимание с нея
--------------------------	--	--	---

Прилагане на добри практики при индивидуалното развитие на детето:

	1 група	2 група	3 група	4 група
Развитие на индивидуалнос тта на детето	Прилагане на различни техники за преодолява дистанцията възрастен - дете	Насочване към поведенчески модели позволяващи социализация и познавателно развитие	Насочване активността към просоциалния аспект на дейностите. Откриване на различността на детето	Насърчаване развитието на индивидуалността и различния начин на възприемане на света
Приобщаване към малка група	Присъединяване към отделно ядро за допълнителен стимул и подкрепа	Приемане на другия като партньор в игри и в занимания	Съпреживяване и симпатия във взаимоотношенията	Поощряване на появата на емпатия и взаимопомощ
Приобщаване към групата	Включване в общите занимания, зачитане на предпочитания	Оценка и самооценка на конкретна постъпка	Поставяне на лични задачи, от чието изпълнение зависи групата	Изпълняване на индивидуални и групови проекти и презентирането им пред групата
Активно участие в живота на детската градина	Включване в общи мероприятия според възможностите на децата от групата (подражателни , имитиращи движения)	Изява заедно с децата от групата пред останалите	Стремеж към точно изпълнение на поставената от възрастните задача	Осъзнаване на собствените възможности за представянето на детската градина пред обществеността

Основни форми за проследяване постиженията на детето: практически ситуации, игрови педагогически форми, педагогически форми с игров компонент, съвместен труд, занимания в малка група, сюжетна игра, съвместен труд, занимания в малка група, реализация на индивидуален и общ проект.

Програмата за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на децата от уязвими групи на ДГ "Калина" гр. Сливен за уч.2017-2018 г. е разработена чл.22, ал.2, т.7 от ЗПУО .